

- pedagogicheskoy praktike // Fizicheskoe vospitanie studentov tvorcheskikh spetsialnostey, 2006. №5. S. 104-111.
2. Byshevets N. G., Sergiyenko K.M., Golovanova N.L. Pidgotovka studentiv zakladiv vyshchoyi osvity fizkulturnogo profilyu do zastosuvannya metodu ekspertnykh otsinok // Teoriya i metody fizychnoyi kultury i sportu, 2018. T. 1. S. 29–35.
 3. Byshevets N.G., Synigovets I.V., Oliynyk R.V. Porivnyalniy analiz u naukovo-sportyvnyy diyalnosti // Visnyk Chernigivskogo derzhavnogo pedagogichnogo universytetu T.G. Shevchenka. Chernigiv: ChDPU, 2011. Vyp. 86. T.1. S. 23–28.
 4. Zaplatynska O. Udoskonalennya systemy pidgotovky gimnastok-khudozhnytsy zgidno iz suchasnyy pravylamy // Physical Education, Sport and Health Culture in Modern Society, 2016. № 2(18). S. 284-288.
 5. Korobeynikova L.G. Peredstartovi reaktsiyi neyrodynamicnykh funktsiy u elitnykh sportsmeniv v umovakh ekstremalnoyi sportyvnoyi diyalnosti // Visnyk problem biologiyi i medytsyny, 2015. № 1(117). S. 258-263.
 6. Martirosova T.A., Trofimova N.P., Kondrashova E.D. Sovershenstvovanie psikhologicheskoy podgotovki sportsmenok v usloviyakh trenirovochnogo protsessa po khudozhestvennoy gimnastike // Fizicheskaya kultura: vospitanie, obrazovanie, trenirovka, 2021. № 1. S. 50-53.
 7. Moskvina AV. Nadezhnost kak klyuchevoy prediktor uspehnosti gimnastok // Vestnik TvGU. Seriya: Pedagogika i psikhologiya. Tver, 2016. № 2. S. 229-235.
 8. Omelchenko O. A. Metodyka keruvannya peredstartovym stanom sportsmenok v khudozhniy gimnastytsi // Visnyk LNU im. Tarasa Shevchenka, 2018. № 4(318). S. 7-14.
 9. Pyatnitskaya E.V. Psikhologicheskaya podgotovka devochek k sportivnym sorevnovaniyam po khudozhestvennoy gimnastike // V mat.: II Mezhdunarodnaya nauchno-prakticheskaya konferentsiya, posvyashchennaya 85-letiyu Balashovskogo instituta (filiala) FGBOU VO "Saratovskiy natsionalnyi issledovatel'skiy gosudarstvennyi universitet imeni N.G. Chernyshevskogo". Pod obshchey redaktsiyey D.V. Vorobeva, N.V. Timushkinoy. 2018. S. 510-514.
 10. Usychenko V.V., Laputin A.M., Byshevets N.G. Statystichna virogidnist rezultativ vymiriv u sportyvno-pedagogichniy praktitsi pry maliy kilkosti vyprobuvan // Pedagogika, psikhologiya ta mediko-biologichni problemy fiz. vykhovannya i sportu: zb. nauk. pr. za red. S.S. Yermakova – Kharkiv: KhDADM (KhKhPI). 2006. № 11. S. 105–107.
 11. Shepelenko T.V., Kozina Zh.L., Pavlyukova S., Kolman O.Ya.3, Ivanova G.V.3, Kudryavtsev M.D. Zastosuvannya autogennogo trenuvannya v pidgotovtsi kvalifikovanykh sportsmenok v khudozhniy gimnastytsi. Zdorove, sport, reabylytatsyya. 2018;1:108-117. doi.org/10.5281/zenodo.1218589
 12. Shishenko G.A., Surkova P.V. Vliyanie metodov samoregulyatsii na predstartovye sostoyaniya sportsmenok, zanimayushchikhsya khudozhestvennoy gimnastikoy: V mat. konferentsii «Teoreticheskie i prakticheskie problemy fizicheskoy kultury i sporta». Blagoveshchensk, 28–29 maya 2015 goda. S. 335-344.

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2021.9(140).03

УДК: 378.147.09133:796.012.4

Асаулюк І.О.

доктор наук з фізичного виховання і спорту доцент

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО ЗНАЧУЩИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ МУЗИЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

У статті подається загальний аналіз професійно-значущих якостей майбутніх фахівців музичних спеціальностей, спеціалізацій «фортепіано», «оркестрові струнні інструменти (скрипка)». Матеріал і методи. У роботі використано аналіз фахової науково-методичної літератури та соціологічні методи дослідження, метод експертного оцінювання, методи математичної статистики. Результати роботи. Визначено, що найбільш значущою професійною фізичною якістю для студентів спеціалізації «фортепіано» є силова витривалість ($R = 1,42$), дещо менш значущою – моторика рук ($R=2,17$), надалі – координація рухів плечей і передпліччя ($R=2,67$) та сила м'язів плечового поясу, рук ($R=4,00$).

Для студентів спеціалізації «оркестрові струнні інструменти» (скрипка) особливо значущою є така фізична якість, як «сила м'язів шиї, плечового поясу», утримання музичного інструмента та гра на ньому уможливилює належне перенесення тривалого навантаження на верхні кінцівки та плечовий пояс. Висновки. У результаті дослідження було проаналізовано роль, місце професійно-значущих якостей майбутніх фахівців музичних спеціальностей, спеціалізацій «фортепіано», «оркестрові струнні інструменти (скрипка)», необхідних для подальшої професійної діяльності та рівень професіоналізму.

Ключові слова: професійно значущі якості, фізичні якості, спеціальність «Музичне мистецтво», експертна оцінка, спеціалізацій «фортепіано», «оркестрові струнні інструменти (скрипка)».

Asaulyuk I. Formation of professionally significant qualities of future specialists of music specialties. The article presents a general analysis of professionally significant qualities of future specialists of music specialties, specializations "piano", "orchestra string instruments (violin)".

Materials and methods. The paper includes the analysis of professional scientific and methodological literature and sociological research methods, the method of expert evaluation and methods of mathematical statistics.

Results of work. It is determined that the most significant professional physical quality for students majoring in "piano" is strength endurance ($R = 1.42$), less significant - hand motility ($R = 2.17$), coordination of movements of the shoulders and forearms ($R = 2.67$) and muscle strength of the shoulder girdle, arms ($R = 4.00$).

For students majoring in "orchestra string instruments" (violin), physical qualities such as "strength of the muscles of the neck, shoulder girdle" are especially important. So, holding a musical instrument and playing it allows them to properly transfer a long load on the upper extremities and shoulder girdle.

Conclusions. As a result of the research, the role and the place of professionally significant qualities of future specialists in music specialties, specializations "piano", "orchestra string instruments (violin)" necessary for further professional activity and the level of professionalism were analysed.

Key words: professionally significant qualities, physical qualities, specialty "Musical art", expert assessment, specializations "piano", "orchestra string instruments (violin)".

Постановка проблеми. У сучасному суспільстві зростають вимоги до професійної працездатності, компетентності, функціональної і фізичної підготовленості фахівця, добре володіючи не тільки професією, а й умінням управляти станом свого здоров'я [1, 11].

Музиканти-педагоги вказують на необхідність вдосконалення моторики в музично-виконавській діяльності. Тоді як результати досліджень [2, 3, 6] показують слабкий розвиток багатьох важливих моторних здібностей у студентів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Як вказує автор Коновалов І.Є. [8] професію музиканта з боку психофізичних вимог до особистості можна віднести до найскладніших. Поряд з професійними здібностями, музиканти повинні володіти хорошим здоров'ям, розвиненими психофізичними та професійно значущими якостями. Розвиток професійно значущих якостей неможливо без науково обґрунтованої і методично вивіреної системи підготовки, яка в свою чергу впливає на рівень професійних здібностей.

У своєму навчальному посібнику Кравчук В. І. [10] зазначає, що гра на музичному інструменті - один з найскладніших видів людської діяльності, потребуючий для своєї реалізації високого ступеня особистісного розвитку в цілому, налагодженої роботи психічних процесів - волі, уваги, відчуттів, сприйняття, мислення, пам'яті, уяви і бездоганної узгодженості тонких фізичних рухів.

Професійна діяльність музикантів вимагає більшості затрат розумових, психофізичних та фізичних сил.

Як наголошують плеяди авторів [1, 9, 10, 12] музиканти повинні володіти:

- здатністю здійснювати спрямований розвиток необхідних фізичних і психічних якостей, регулювати тонус м'язів, знімати м'язове стомлення, здійснювати релаксацію;
- здатністю до тонкої м'язової координації і диференціювання зусиль рук;
- статичної витривалості деяких груп м'язів (спини, ніг);
- стійкістю до гіподинамії;
- хорошою спритністю, координацією, точністю рухів рук, пальців, рухливістю суглобів;
- здатністю до тривалої роботи на тлі високого рівня психоемоційного напруження;
- здатністю до активної саморегуляції психічного стану.

До деяких груп м'язів і функціональних систем організму, пов'язаних з виконавчим ігровим процесом, пред'являються підвищені вимоги (руки, верхній плечовий пояс, дихальна система і мускулатура).

Виконання багатьох музичних творів вимагає напруженої роботи і спеціальної витривалості, яка проявляється в здатності музиканта тривалий час долати психофізичну напругу при збереженні виконавчої пози. При цьому необхідна локальна витривалість різних м'язів, що забезпечують процес виконання музичних творів [4, 11].

Велика кількість спеціалістів [3, 5, 9] зазначають, що виконавська техніка як найважливіша частина професійної підготовки музиканта складається з компонентів, відповідних основних фізичних якостей, а якість оволодіння технікою залежить від рівня розвитку ЦИХ якостей, які в свою чергу тісно взаємопов'язані з виконавського апаратом.

Мета роботи – виявлення та аналіз професійно-значущих якостей майбутніх фахівців музичних спеціальностей, спеціалізацій «фортепіано», «оркестрові струнні інструменти (скрипка)».

Методи дослідження. Метод експертного оцінювання використовували для з'ясування бачення експертами особливостей обґрунтування професійно значущих якостей (на підставі професіограми).

Для експертного оцінювання було розроблено анкету із 10 варіантами відповідей на запитання щодо професійно значущих для студентів музичних спеціальностей фізичних якостей. Під час укладання анкети зверталися до викладачів Вінницького державного педагогічного університету імені М. Коцюбинського, Вінницького училища культури і мистецтв імені М. Д. Леонтовича, Тульчинського коледжу культури зі стажем понад 10 років. Експертизу проводили за допомогою методу переваги (ранжування), за оцінку обрали порядкову шкалу, що передбачала розставлення експертами оцінюваних об'єктів за рангами у порядку зниження їхньої значущості.

Так, найменший ранг (R), який дорівнює 1, присуджувався найбільш значущому об'єкту експертизи, а найвищий – найменш значущому.

Результати дослідження. Розглянемо результати проведеної експертизи професійно значущих фізичних якостей студентів спеціалізації «фортепіано», що представлені в таблиці 1

З огляду на коефіцієнт конкордації $W = 0,912$, що є статистично значущим на рівні $p < 0,01$, можна стверджувати проте, що експертиза професійно значущих фізичних якостей студентів спеціалізації «фортепіано» відбулася, думки експертів узгоджені.

З отриманих результатів можна сказати, що найбільш значущою професійною фізичною якістю для студентів спеціалізації «фортепіано» є статична, силова витривалість ($R = 1,42$), дещо менш значущою – моторика рук ($R=2,17$), надалі – координація рухів плечей і передпліччя ($R=2,67$) та сила м'язів плечового поясу, рук ($R=4,00$).

Як відомо, витривалість лежить в основі високої працездатності всіх органів і систем. Систематичний розвиток цієї фізичної якості призводить до підвищення працездатності організму, а, отже, має велике значення для діяльності музикантів.

Таблиця 1

Показники розподілу професійно значущих фізичних якостей студентів спеціалізації «фортепіано» на думку експертів, (n=12)

Професійно значущі фізичні якості	Розподіл за рангами			
	W=0,773;χ ² =83,5;p<0,01			
	Середній ранг,R	Стандартне відхилення,S	R	Місце у рейтингу
Статична, силова витривалість	1,42	0,79	17	1
Моторика рук	2,17	0,83	26	2
Координація рухів плечей і передпліччя	2,67	0,78	32	3
Сила м'язів плечового поясу,рук	4,00	0,95	48	4
Сила м'язів,спини	5,25	0,75	63	5
Спритність	6,08	1,08	73	6
Швидкість	6,92	1,00	83	7
Рівновага	7,92	1,08	95	8
Гнучкість	9,00	0,85	108	9
Загальна витривалість	9,58	0,67	115	10

З огляду на коефіцієнт конкордації $W = 0,912$, що є статистично значущим на рівні $p < 0,01$, можна стверджувати проте, що експертиза професійно значущих фізичних якостей студентів спеціалізації «фортепіано» відбулася, думки експертів узгоджені.

Результати показників розподілу професійно значущих фізичних якостей спеціалізації «оркестрові струнні інструменти (скрипка)», представлені у таблиці (табл.2).

Проаналізувавши результати, таблицю 2, можна зазначити, що для студентів спеціалізації «оркестрові струнні інструменти» (скрипка) особливо значущою є така фізична якість, як «сила м'язів шиї, плечового поясу», утримання музичного інструмента та гра на ньому уможлиблює належне перенесення тривалого навантаження на верхні кінцівки та плечовий пояс.

Таблиця 2

Показники розподілу професійно значущих фізичних якостей студентів спеціалізації «оркестрові струнні інструменти (скрипка)», на думку експертів, (n=12)

Професійно значущі фізичні якості	Розподіл за рангами			
	W=0,766;χ ² =82,7;p<0,01			
	Середній ранг,R	Стандартне відхилення,S	R	Місце у рейтингу
Статична, силова витривалість	1,33	0,65	16	1
Дрібна моторика рук	2,33	0,78	28	2
Координація рухів рук, плечей і передпліччя	2,50	0,90	30	3
Швидкість	4,08	0,79	49	4
Спритність	5,42	1,00	65	5
Сила м'язів плечового поясу,рук	6,00	1,27	72	6
Сила м'язів спини,попереку	6,83	0,94	82	7
Гнучкість	8,08	1,08	97	8
Влучність	8,75	0,97	105	9
Загальна витривалість	9,67	0,65	116	10

Силовий компонент виконавської техніки проявляється в м'язовій силі виконавського апарату музиканта, коли йому доводиться долати опір інструменту за рахунок м'язових скорочень. Від м'язової сили виконавця залежить потужність і якість звуку.

З огляду на коефіцієнт конкордації $W = 0,909$, що є статистично значущим на рівні $p < 0,01$, стає очевидним, що експертиза професійно значущих фізичних якостей студентів спеціалізації «оркестрові струнні інструменти (скрипка)» відбулася, а думки експертів узгоджені.

Висновки та перспективи подальших досліджень. У результаті дослідження було проаналізовано роль, місце професійно-значущих якостей майбутніх фахівців музичних спеціальностей, необхідних для подальшої професійної діяльності. На основі даних експертного оцінювання визначено професійно значущі фізичні якості студентів спеціалізації «фортепіано, оркестрові, струнні інструменти» (гра на фортепіано) (статична силова витривалість (R=1,42), моторика рук (R = 2,17), коефіцієнт конкордації $W = 0,912$, ($p < 0,01$), а також спеціалізації «оркестрові струнні інструменти (гра на скрипці)» (моторика рук (R=1,33), координація рухів плечей і передпліччя (R = 2,33), коефіцієнт конкордації $W = 0,909$ ($p < 0,01$).

Подальше дослідження проблеми вбачається у вивченні рівня сформованості професійно значущих фізичних якостей майбутніх фахівців музичних спеціальностей.

Література

1. Асаулюк І. О., Дяченко А. А. Особливості фізичної підготовленості студентів закладів освіти в процесі фізичного виховання. Здоров'я, спорт, реабілітація, 2019.№1(5).С.9-14.Doi:<https://doi.org/10.34142/HSR.2019.05.01.01>
2. Дяченко А.А. Професійно-прикладна фізична підготовка студентів закладів освіти /А.А.Дяченко,І.О.Асаулюк, П. І.

Маринчук. Зб. наукових праць Міжнародної наукової конференції «Актуальні наукові дослідження в сучасному світі». – Переяслав-Хмельницький, 2017. – Вип. 11(31), Ч. 3. – С. 90-93.

3. Елбаев, Ю. А., Петров, В. Е., Верещак О.П. К проблеме формирования профориентационных компетенций у студентов в вузе. *Инновации в образовании*. 2020, № 4. С. 42-49.

4. Кашуба В. О. Підвищення ефективності професійно-прикладної фізичної підготовки студентів на основі використання мультимедійних технологій / В.О. Кашуба, І.О. Асаулюк, А.А. Дяченко // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. – 2019. – Вип. 1(107). – С. 25-29.

5. Кашуба В. О., Асаулюк І.О. Характеристика професійно значущих фізичних якостей студентів музичних спеціальностей. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія №15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наукових праць*. Київ: Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2019. Випуск 5(113)19. С. 66–70

6. Кисметов, К.Л. Пути организации профессионально-педагогической деятельности учителя музыки. *Almamater. Вестник высшей школы*. 2017. - №12. С. 67-70.

7. Кисметов, К.Л. Highly qualified specialists' training in the field of music. *Man In India. Serials Publications*. 2017. № 9. С. 391-399.

8. Коновалов, И.Е. Развитие профессионально значимых физических качеств музыкантов ссуз в зависимости от вариативности содержания учебных занятий физической культурой. *Здоровье для всех: материалы третьей международной научно-практической конференции, УО «Полесский государственный университет», г. Пинск, 19-20 мая 2011 г. Ч. III. Национальный банк Республики Беларусь. Пинск: ПолесГУ, 2011. С. 232-236*

9. Коняева, М. А. Значимость профессионально-прикладной физической культуры в структуре здоровьесберегающих компетенций студентов музыкальных вузов. *Ученые записки университета им. П.Ф. Лесгафта*. 2018. № 7(161). С. 120-126.

10. Кравчук, В.И. Профессионально-прикладная физическая подготовка студентов музыкальных специальностей вуза культуры и искусств: учеб. Пособие по дисциплине «Физическая культура» (раздел «Профессионально-прикладная физическая подготовка»). Челябинская государственная академия культуры и искусств. Челябинск, 2014. 300с.

11. Рязанцев, А. А. Профессионально-прикладная физическая подготовка студентов музыкальных вузов, исполнителей на духовых инструментах : дис. . канд. пед. наук : 13.00.04 / Рязанцев Алексей Алексеевич. М., 2009. -140 с

12. Kashuba Vitaliy, Asauliyuk Inna, Dyachenko Anna. Characteristics of the biogeometric profile of students' posture in the process of vocational and physical training. *Journal of Education, Health and Sport*. 2017;7(6). p. 1255-1264. DOI <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.2548845>

13. Kashuba Vitaliy, Asauliyuk Inna, Diachenko Anna. The Formation of theoretical knowledge of students in the discipline of "Physical Education" in the process of professional and applied physical training. *Journal of Education, Health and Sport*. 2017;7(5):1054-1065. eISSN 2391 8306. DOI <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.2547839>

Reference

1. Asauliyuk I`O., Dyachenko A.A. (2019). Osoblivosti` fi`zichnoyi pi`dgotovlenosti` studentu`v zakladi`v osviti`v procesi` fi`zichnogo vikhovannya. *Zdorov'ya, sport, reabli`tatsi`ya*, # 1 (5). S. 9-14. DOI: <https://doi.org/10.34142/HSR.2019.05.01.01>

2. Dyachenko A.A. (2017). Profesi`jno-prikladna fi`zichna pi`dgotovka studentu`v zakladi`v osviti` / A.A. Dyachenko, I`O. Asauliyuk, P.I. Marinchuk. *Zb. naukovikh prac` Mi`zhnarodnoyi naukovoyi konferencii`yi «Aktual`ni` naukovu` dosli`dzhennya v suchasnomu svi`ti`»*. – Pereyaslav-Khmel`nicz`kij, Vip. 11 (31), Ch. 3. S. 90-93.

3. Elbaev, Yu. A., Petrov, V. E., Vereshhak O.P. (2020). K probleme formirovaniya proforientacii`ny`kh kompetencij` u studentov v vuze. *Innovacii` v obrazovanii`*. # 4. S. 42-49.

4. Kashuba V. O. (2019) Pi`dvishhennya efektyvnosti` profesi`jno-prikladnoyi fi`zichnoyi pi`dgotovki studentu`v na osnovi` vikoristannya mul`tymedi`j`nykh tekhnologi`j` / V.O. Kashuba, I`O. Asauliyuk, A.A. Dyachenko // *Naukovij chasopis NPU i`meni` M.P. Dragomanova.. Vip. 1 (107)*. S. 25-29.

5. Kashuba V. O., Asauliyuk I`O. (2019). Kharakteristika profesi`jno znachushhikh fi`zichnykh yakostej studentu`v muzichnykh speci`al`nostej. *Naukovij chasopis Naczi`onal`nogo pedagogi`chnogo uni`versitetu i`meni` M. P. Dragomanova. Seri`ya # 15. Naukovo-pedagogi`chni` problemi fi`zichnoyi kul`turi (fi`zichna kul`tura i` sport): zb. naukovikh pracz`*. Kiyiv: Vidavnicztvo NPU i`meni` M. P. Dragomanova, Vipusk 5 (113)19. S. 66–70

6. Kismetov, K.L. (2017). Puti organizacii` professional`no-pedagogicheskoy deyatel`nosti uchitel`ya muzy`ki. *Almamater. Vestnik vy`sshej shkoly`*. #12. S. 67-70.

7. Kismetov, K.L. (2017). Highly qualified specialists' training in the field of music. *Man In India. Serials Publications*. # 9. S. 391-399.

8. Kononov, I.E. (2011). Razvitie professional`no znachimy`kh fizicheskikh kachestv muzy`kantov ssuz v zavisimosti ot variativnosti soderzhaniya uchebny`kh zanyatij fizicheskoy kul`turoj. *Zdorov'e dlya vseh: materialy` tret`ej mezhdunarodnoj nauchno-prakticheskoy konferencii`, UO «Poleskij gosudarstvenny`j universitet», g. Pinsk, 19-20 maya 2011 g. Ch. III. Naczi`onal`ny`j bank Respubliki Belarus`. Pinsk: PolesGU, S. 232-236*

9. Konyaeva, M. A. (2018). Znachimost` professional`no-prikladnoj fizicheskoy kul`tury` v strukture zdorov`esberegayushhikh kompetencij` studentov muzy`kal`ny`kh vuzov. *Ucheny`e zapiski universiteta im. P.F. Lesgafta*. # 7(161). S. 120-126.

10. Kravchuk, V. I. (2014). Professional`no-prikladnaya fizicheskaya podgotovka studentov muzy`kal`ny`kh special`nostej vuza kul`tury` i` iskusstv: ucheb. posobie po diszipline «Fizicheskaya kul`tura» (razdel «Professional`no-prikladnaya fizicheskaya podgotovka»). Chelyabinskaya gosudarstvennaya akademiya kul`tury` i` iskusstv. Chelyabinsk. 300 s.

11. Ryazanczev, A. A. (2009). Professional'no-prikladnaya fizicheskaya podgotovka studentov muzykal'nykh vuzov, ispolnitelej na dukhovnykh instrumentakh : dis. . kand. ped. nauk : 13.00.04 / Ryazanczev Aleksej Alekseevich. M. 140 s.
12. Kashuba Vitaliy, Asauluk Inna, Dyachenko Anna. (2017). Characteristics of the biogeometric profile of students' posture in the process of vocational and physical training. Journal of Education, Health and Sport. 7(6). p. 1255264. DOI <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.2548845>
13. Kashuba Vitaliy, Asauluk Inna, Diachenko Anna. (2017). The Formation of theoretical knowledge of students in the discipline of "Physical Education" in the process of professional and applied physical training. Journal of Education, Health and Sport. 7(5):1054-1065. eISSN 2391-8306. DOI <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.2547839>

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2021.9(140).04

Барладин О. Р.
кандидат медичних наук, доцент
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, м. Тернопіль
Вакуленко Д. В.
доктор біологічних наук, професор
Тернопільський національний медичний університет імені І.Я. Горбачевського, м. Тернопіль
Вакуленко Л. О.
кандидат медичних наук, доцент
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, м. Тернопіль
Храбра С. З.
кандидат біологічних наук, доцент
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, м. Тернопіль
Безпалько В. А.
магістрантка
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, м. Тернопіль

ПРЕХІДНІ ТИПИ РЕАКЦІЇ НА ПРОБУ МАРТИНЕ-КУШЕЛЕВСЬКОГО ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ В ДІАГНОСТИЦІ ПРЕМОРБІДНИХ СТАНІВ ОСІБ РІЗНОГО ВІКУ

Наукова робота присвячена узагальненню результатів проведення і оцінки проби Мартіне-Кушелєвського та виясненню ознак і причин виникнення при цьому перехідних типів реакції та їх значення для ранньої діагностики преморбідних станів. Для вирішення поставлених завдань використаний досвід проведення і аналізу результатів 300 проб Мартіне-Кушелєвського. Суб'єкт обстеження – 88 осіб віком 18-55 років. Таке формування групи (за відсутності скарг на стан здоров'я та протипоказань до проведення проби) дало можливість отримати найрізноманітніші типи реакцій. Результати реєстрували за допомогою електронного тонометра ВАТ41-2. Саме їх аналіз став предметом досліджень у даній роботі. Класичний нормотонічний, гіпертонічний, астеничний типи зареєстровано у 26 (30%) осіб, відповідно 19%, 7%, 3% випадків. Дистонічний – відсутній. У інших, 62 (70%) осіб реєструвались перехідні типи, які ми сформували у 12 типів. Їх аналізу присвячене дослідження.

Ключові слова: серцево-судинна система, проба Мартіне-Кушелєвського, преморбідні стани.

Barladin Olga, Vakulenko Dmytro, Vakulenko Lyudmyla, Khrabra Svetlana, Bezpalko Vasilina. Transitional types of response to the Martine-Kushelevsky test and their significance in the diagnosis of premorbid conditions of persons of different ages. The scientific work is devoted to the generalization of the results of the Martine-Kushelevsky test and the elucidation of the signs and causes of transient types of reactions and their significance for the early diagnosis of premorbid conditions. The experience of conducting and analyzing the results of 300 Martine-Kushelevsky tests was used to solve the set tasks. Among them - 88 people aged 18-55 years. This formation of the group (in the absence of complaints about health and contraindications to the test) made it possible to obtain a variety of types of reactions. The results were recorded using an electronic tonometer BAT41-2. It is their analysis that has become the subject of research in this paper. Classical normotonic, hypertonic, asthenic types were registered in 26 (30%) persons, respectively 19%, 7%, 3% of cases. Dystonic - absent. In others, 62 (70%) people registered transitional types, which we formed into 12 species. The vast majority of them had a pulse excitability of 80% or less and a recovery time of up to 3 minutes. Against this background, a slowing down of recovery time (more than 3 min) of ATs (31%), ATd (16%) after exercise and an increase in ATd immediately after it (26%) was most often registered, which indicates a predisposition to arterial hypertension. In 8% of the subjects there was a significant decrease in BP (more than 10 mm Hg) after exercise and a decrease below baseline after 3 minutes of rest (7%), indicating vascular dystonia. The negative phase of the pulse (4%) and recovery of the pulse for 3 minutes to indicators lower than the initial ones (4%) were less frequent, which was due to the violation of the coordinated activity of the sympathetic and parasympathetic parts of the autonomic nervous system. In 6% of cases with the normotonic type of response to exercise did not pay attention to the high output pulse (15,15,15 at ten-second intervals), and 3 minutes after exercise, it recovered and stabilized at baseline. In such cases, the patient should be referred to an endocrinologist.

Key words: cardiovascular system, Martine-Kushelevsky test, premorbid conditions.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Значне «помолодшання» захворювань серцево-судинної системи (ССС) свідчить про те, що сьогодні суспільство не має ефективних